

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. De Impedimento Voti & Disparitatis Cultûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

præstitus, adeoque ipse contractus. Veni- que quando error qualitatis redundat in personam, etiam irritat Matrimonium, v. g. si aliqua per procuratorem contrahat Matrimonium cum primogenito Regis Hispaniarum, erit irritum, si substituatur secundogenitus: quia cum tunc contrahat cum absente, quem non novit nisi sub ratione primogeniti, fertur intellectus, & consequenter consensus solummodo in primogenitum, quicumque ille sit, & in nullum alium. Tunc autem error qualitatis redundat in personam, quando qualitas determinat intellectum contrahentis, ut concipiat certam & omnino determinatam personam, seu quando penes illam format sibi conceptum cuiusdam singularis personæ, atque ideo determinat voluntatem, ut in eam præcipue consentiat. Quando verò quis independenter ab ea qualitate concipit seu apprehendit certam personam, & postea decipitur, putans tali personam se apprehensisse inesse certam qualitatem, quæ non inest, tunc est purus error qualitatis. Ut contingit, quando juvenis sollicitus filiam, fingit se divitem, nobilem, filium Comitum, regis &c. Vide Sanchez lib. 7. d. 18. num. 26. & 27. Coniug. d. 31. dub. 10.

DICO III. Conditio servilis dirimit Matrimonium, quando liber contrahit ignoranter, cum serva, vel libera cum servo. Patet ex c. fin. De conjugio servorum. Et factis colligitur ex c. Proposuit eodem tit. Matrimonia tamen servorum inter se non irritantur, ut patet ex c. e. eodem tit. Similiter si liber conditionem servilem alterius antea noverrat, Matrimonium subsistit, ut patet ex c. fin. & c. e. eodem tit. Immo videtur subsistere, si quis dubitans de conditione servili contractis, eam quilibet accipiat in uxorem. Idemque a fortiori est, si quis habeat opinionem de hac conditione. Eiusmodi enim censetur habere notitiam hæc in re. Ita Pontius, Bonacius & alii. Secus est, si solum adsit levis suspitio, non excludens determinatum iudicium de libertate personæ.

Obstat porro valori Matrimonii hic error, est sit tantum concomitans, aut etiam vincibilis vel casualis (et hoc negat Scotus) sicut similis error personæ obstat valori Matrimonii. Et quamquam in ordine ad culpam, non tamen in ordine ad validitatem Matrimonii (quæ omnis requirit scientiam huius conditionis) ignorantia vincibilis æquiparatur scientiæ. Si quis ducat servam libertati donatam seu libertam, v. d. et si ignoret fuisse servam, quia de facto verè est libera. Ita Doctores communiter. Immo si serva ab ipso domino tradatur, vel eo sciente & tacente jungatur in scio servitutis, eo ipso fit libera, & Matrimonium valet, juxta Sanchez lib. 7. d. 20. Pontium lib. 7. cap. 44. & habetur ex Auth. De Nuptiis Herincx Sum. Theol. Pars IV.

5. Si verò Decretum. E contra si servus putans se contrahere cum libera, contrahat cum serva, do- cent communitate Doctores Matrimonium valere: nam Canones agunt de Matrimonio, quod init liber cum serva, quam ignorat esse servam. Ratio etiam disparitatis militans, non militat quando uterque est servus, qui sunt pares, sicut duo liberi.

Similiter Canones & ratio id urgent solum, quando liber contrahit cum serva putans esse liberam, non autem quando putat esse servam, & verè est libera: per hoc enim non deterioratur conditio huius, sed par alteri fit.

Plura hic moveri possent circa conjugia servorum. Quæ quia apud nos rara sunt, videantur apud alios, signanter Sanchez lib. 7. d. 19. & seq.

Existimant autem Doctores passim, conditionem servilem ignoratam dirimere Matrimonium, non quidem jure naturæ, sed tantum Ecclesiastico; ut error ceterarum qualitatum jure naturæ illud non dirimit juxta Doctores communiter. Quamvis oppositum non sit improbable, quod docet Magister dist. 30. in princip. & plures alii, quibus favet Scotus dist. cit. quæst. 1. num. 2. & dist. 42. num. 11. eò quòd in toto jure non reperitur textus irritans, sed irritatio potius supponatur. Deinde persona libera non videtur corpus suum liberum tradere pro corpore alterius, nisi similiter libero in ordine ad usum matrimonialem, nisi expressius aliud intendat, uti facit, quando conditionem servilem novit.

QUESTIO V.

De Impedimento Voti & Disparitatis Cultus.

DICO I. Votum solemnè castitatis emissum in professione Religionis approbatæ dirimit Matrimonium contrahendum. Est de fide ex Trid. sess. 24. can. 9. & patet ex c. unic. de Voto in 6. & aliis Juribus. Deinde post Constitutionem Gregorii XIII. quæ incipit, Ascendente Domino, etiam votum simplex castitatis, quo aliquis in Societate Jesu fit Religiosus dirimit Matrimonium contrahendum. Reliqua vota simplicia non dirimunt, ut patet ex c. unic. cit.

DICO II. Votum solemnè dirimit Matrimonium jure Ecclesiastico. Ita Scotus dist. 38. & d. 42. num. 11. & alii communiter, contra varios, quorum aliqui volunt quòd dirimat jure naturæ, pauci alii, quòd jure divino. Probatur Conclusio; quia de jure Ecclesiastico constat; jus autem naturæ vel divinum ex nullo capite sufficienter probatur.

Aut servus contrahat cum serva, falso putans esse liberam.

41. An error circa conditionem servilem irritet Matrimonium jure naturæ.

42. Votum solemnè dirimit Matrimonium contrahendum. Idem est, de voto simplici emisso in Societate Jesu.

43. Votum solemnè dirimit jure solum Ecclesiastico.

Confirmatur I. quia votum solemnne non dirimit jure naturæ aut divino, in quantum est votum: cum votum simplex non minus obliget apud Deum, quam solemnne, ut tradit *Celestinus III. c. Rursus*, *quoniam Clerici vel voventes*; & tamen votum simplex non dirimit: solemnitas quoque voti est introducta ab Ecclesia, juxta *Gregorium IX. c. in*, & Bullam *Gregorii XIII. cit.* Non irritat etiam in quantum est traditio facta Religioni, & hæc per solemnem professionem acquirit dominium aliquod in Religiosos: nam etiam per vota simplicia Societatis fit hæc traditio, quæ tamen solo jure Ecclesiastico irritant Matrimonium, nec ante Constitutionem Gregorianam irritabant. Deinde dominium illud non repugnat dominio, quod acquiritur per contractum Matrimonii, ut patet, dum conjuges post Matrimonium etiam consummatum profitentur ex mutuo consensu: & à fortiori dum servus cum serva, vel etiam cum libera servilem conditionem non ignorante contrahit matrimonium, domino retinente suum dominium. Confirmatur II. quia vinculum matrimoniale stat cum professione religiosa, quæ emittitur postea; quidni ergo quantum est ex jure naturæ stet professio cum postea ineundo matrimonio?

DICO III. Disparitas cultûs dirimit Matrimonium, quando fidelis contrahit cum infideli, seu baptizatus cum non baptizata. Est certum apud Catholicos. Et quamvis nulla determinata lex irritans, sive divina, sive humana, inveniatur, satis tamen hoc declarat consuetudo Ecclesiastica. Unde si baptizatus contrahat cum catechumena, matrimonium est nullum; immo licet baptizatus sit hæreticus vel apostata, invalidè contrahit cum non baptizata.

DICO IV. Disparitas cultûs dirimit Matrimonium jure Ecclesiastico. Ita *Scotus dist. 39. num. 5.* & alii communiter. Probat: quia non potest dici irritum jure naturæ: cum nulla disparitas cultûs repugnet substantiæ Matrimonii; & in antiquo Testamento fideles, etiam amici Dei singulares, reperiantur contraxisse cum infidelibus; ut *Joseph cum Asseneth*, *Ester cum Assuero*. Nec potest dici irritum jure divino positivo: cum illius ne vestigium quidem appareat (quidquid contendat noster *Decretum d. 49. numer. 85.*) immo in initio Ecclesiæ ob paucitatem fidelium necessarium fuerit contrahere cum infidelibus: & *Paulus V.* aliquando concessit facultatem dispensandi in hoc impedimento; ut constat apud *Præpositum q. 7. dub. 17. cons. 4.*

Quamvis autem inter alios, quantumvis cultu dispares, modò sint baptizati, validè contrahatur Matrimonium, ut apud omnes constat: tamen Catholicus illicitè contrahit cum Hæretica aut aliis à fide

alienis, nisi gravis aliqua circumstantia excuset: partim propter periculum perversionis, vel malæ educationis prælium, vel continuationum discordiarum: partim propter Concilium Chalcedonense *can. 13.* & alias Ecclesiæ constitutiones, quibus similia con nubia prohibentur. Unde bene *Abrosius lib. 1. De Abrahami c. 9. Cave Christiane, & similis autem Judæo filiam tuam tradere: cape Gentilem, aut Indicæ, atque alienigenam, hoc est, hæreticam, & omnes alienam à tua fide uxorem accersas tibi.* Alii. Canones sive auctoritates vide apud *Basilium Ponticum lib. 7. de Matrim. c. 46.* Quæ etiam specialem Appendicem de Matrimonio Catholici cum Hæretica Operi suo de Matrimonio subtextuit.

Non videtur tamen hoc ita intrinsecè malum, quin periculis illis hinc & nunc cessantibus (quod satis ratum est) occurrere gravi necessitate, possit cohonestari: accedente præsertim Pontificis dispensatione, aut contrariè consuetudine, qualis (teste *Sanchez l. 7. d. 72. num. 5.*) invaluit, ubi Catholici Hæreticis permixti vivunt. De quo etiam ex professo agit *Basilus Bonzius in Appendice circa c. 3. & sequentibus.*

QUESTIO VI.

De Impedimento Cognationis.

CUM cognatio sit triplex: carnalis, sive consanguinitas, spiritalis & legalis; de singulis quæritur. Quoad cognationem carnalem

Nota I. eam oriri ex participatione eisdem sanguinis sive naturæ. Unde eam describit *Scotus dist. 40. num. 5.* Periculum per sonarum ab eadem persona carnali propagatione descendunt. Adde, vel potius subintellige, vel quarum una descendit ab altera. Hinc Adam & Heva non fuerunt consanguinei: cum unus ab altero, vel ambo ad eadem tertiam persona per carnalem propagationem non descenderint.

Nota II. triplicem distingui lineam consanguinitatis (quæ juxta *Scotum supra* est ordo personarum consanguinitate junctarum) juxta triplicem personarum sanguine junctarum later se habitudinem: scilicet ascendentium quæ est habitudo principii ad principia; in qua sunt filius, pater, avus, proavus, abavus &c. descendentium, quæ est habitudo principii ad principia; in qua sunt pater, filius, nepos, pronepos, abnepos &c. & lineam transversalem sive collateralium, quæ est habitudo descendentium ad eodem stipite, sic ut non à se invicem descendant; qualem habent duo fratres, duo patruges &c.

Nota III. in linea recta tot gradibus unum ab alio distare, quot generationibus inferior descendit à superiore, v. g. pater & filius distant uno gradu, avus & nepos

44. Disparitas cultûs dirimit Matrimonium inter Baptizatum & non baptizatum.

45. Idem jure Ecclesiastico.

46. At inter baptizatos, quantumvis cultu dispares, Matrimo-